

Maatschappelijk verslag 2009
Stichting Maatschappij van Weldadigheid

Maatschappelijk verslag 2009
Stichting Maatschappij van Weldadigheid

Inhoud

Woord van de voorzitter	7
Missie	8
Beleid	8
Voorwoord	9
Historie	11

Cultureel Erfgoed	14
Beschermd dorpsgezicht	14
Aangewezen organisatie voor monumentenbehoud	14
Behoud restauratieambacht	15
Boekje Steen in de vijver	15
Gemeente Westerveld, culturele gemeente van Drenthe	15
Informatieborden	18

Het beheren en exploiteren van de bezittingen	21
Beheer bossen en terreinen	21
Verpachte hoeven en landerijen	22
Akkerbouwbedrijf Maatschappij	22
Gebouwen	24
deBakkerij	24
Hotel Frederiksoord	24
Restauratie koloniewoningen	24
Koloniekerkje	26
Museum De Koloniehof	26

Erfgoed Westerbeeksloot, Kolonie Belvedereproject	28
Projectleider	28
Werkgroep Wonen	28
Verplaatsing pachtbedrijf	28
Gratis verf actie koloniewoningen	29
Koloniewoning van de toekomst	30
Residence Frederiksoord	31
Frederiksoord en Veenhuizen	31
Communicatie	31

Organisatie en medewerkers	32
Bestuur	32
Medewerkers	33
Vrijwilligers	33

Feiten en cijfers 2009	34
Colofon	35

Woord van de voorzitter

Geachte Lezer,

Voor U ligt het Maatschappelijk Jaarverslag over 2009 van de Maatschappij van Weldadigheid te Frederiksoord. Door de invoering van deze vorm van verslaggeving wordt u voortaan jaarlijks geïnformeerd over de ontwikkelingen van de Maatschappij betreffende het voorafgaande jaar. In het Voorwoord van dit verslag krijgt u een overzicht van de verschillende manieren waarop in het verleden gewerkt is aan de informatie aan belanghebbenden. Daarbij valt op dat in de beginjaren, toen de Maatschappij nog actief was met wat ik zou willen aanduiden als de resocialisering van de kolonisten, op diverse manieren de voortgang werd gemeld. Het feit dat de diverse gemeenten die bij het project betrokken waren en de financiële middelen verschaffen, geïnformeerd moesten worden is zeker een van de belangrijkste redenen geweest voor de toen gekozen vormen van informatie.

Na het einde van die periode toen de hoofdtaken consolidatie en onderhoud van het bezit werden, viel de informatie terug tot het hoogst noodzakelijke. De opening van het museum De Koloniehof in 1993, zo lezen we in het voorwoord, was een nieuwe stap naar buiten.

Een wezenlijke verandering in het beleid werd ingeleid met het verschijnen van 'Een monument in beweging' in 2005, gevolgd door het 'Belvedere plan', waarin meer gedetailleerd ingegaan wordt op de toekomstplannen. Bij deze ingrijpende verandering in het functioneren van de Maatschappij hoort ook een meer uitgebreide informatie.

De gevolgen van deze beleidswijzigingen vullen het grootste deel van dit verslag. Ik wens u veel leesplezier.

*Stichting Maatschappij van Weldadigheid
Mr. C.J.B. Ebeling, voorzitter*

Annemarie Dijkstra
Camping de Moesberg

EEN WIN-WIN SITUATIE

Zo'n tien jaar geleden namen Annemarie Dijkstra en haar partner Marinus Baas camping de Moesberg over. Een klein bedrijf dat ontstond uit een 'kamperen bij de boer'-situatie. Op de vraag aan Annemarie naar de invloed van de Maatschappij van Weldadigheid als 'buurman', antwoordt ze zonder aarzelen: "wij kunnen duidelijk merken dat het verhaal van de koloniën veel aantrekkingskracht heeft. In zekere zin vertegenwoordigt Frederiksoord een bepaalde luxe status waar mensen op af komen. Wij verkopen dan ook de nieuwe fiets- en wandelroutes van de Maatschappij en zo profiteren we over en weer van elkaar. Alleen maar een win-win situatie dus. In de dagelijkse gang van zaken kunnen we ook goed met elkaar over weg.

Missie

De Stichting Maatschappij van Weldadigheid heeft als doelstelling het behouden, ontwikkelen en uitdragen van haar cultuurhistorisch erf- en gedachtegoed om daarmee mensen de mogelijkheid te bieden tot zelfontplooiing op het terrein van cultuur, natuur en milieu.

De Maatschappij van Weldadigheid werkt zonder winstoogmerk. Revenuen uit 'commerciële' activiteiten vloeien terug naar ontwikkelingsprojecten binnen het gebied.

Beleid

Het beleid van de Maatschappij van Weldadigheid is erop gericht draagvlak te creëren voor het beschermen van haar cultuurhistorisch erf- en gedachtegoed, maar ook voor nieuwe noodzakelijke ontwikkelingen in het gebied: "behoud door ontwikkeling" is daarbij het thema.

Voorwoord

Voor het eerst in haar historie van 192 jaar wordt dit jaar door de Stichting Maatschappij van Weldadigheid (Maatschappij) een Maatschappelijk Jaarverslag uitgegeven. Vanaf 1819 voorziet het tijdschrift De Star in regelmatige berichtgeving binnen de Koloniën van Weldadigheid. Deze uitgave wordt in 1827 vervangen door De Vriend des Vaderlands en vanaf 1860 tot 1908 wordt jaarlijks een Erica boekje uitgegeven.

In de periode na 1908 wordt nog geruime tijd schriftelijk verslag gedaan van de ontwikkelingen, maar na 1960 wanneer de Vereniging Maatschappij van Weldadigheid verandert in een Stichting, valt de communicatie naar buiten stil. De Maatschappij is een tamelijk gesloten organisatie, vooral bezig om zichzelf als instituut in stand te houden.

Na de opening van museum De Koloniehof in 1993 wordt een voorzichtig begin gemaakt om meer naar buiten te treden en in 2005 na het uitbrengen van de Gebiedsvisie "Een monument in beweging" verandert er voor de Maatschappij veel.

In 2007 volgt het Uitvoeringsplan Belvedereproject Frederiksoord-Wilhelminaoord-Boschoord, met daarin de plannen voor de toekomst. De wens om het gedachtegoed van De Maatschappij breder uit te dragen en de noodzaak tot investeren in het gebied om het voor de volgende generaties te bewaren, vragen om een andere, transparantere manier van communiceren met de buitenwereld.

Intensieve samenwerking met Provincie Drenthe en Gemeente Westerveld maken het bovendien noodzakelijk om de partners inzicht in de organisatie te geven.

Met de heruitgave van De Star in 2008 wordt veel informatie aan de lokale bevolking verschaft over de gebeurtenissen in en rond Frederiksoord. De Star komt 4x per jaar uit.

We hopen met dit "Maatschappelijk Jaarverslag" meer transparantie te geven over belangrijke zaken die de Maatschappij van Weldadigheid betreffen.

Historie

De Maatschappij van Weldadigheid wordt in 1818 opgericht op initiatief van generaal Johannes van den Bosch, daarbij gesteund door Koning Willem I.

Na de Franse overheersing, oorlogen en blokkades kent men in Nederland tijden van grote armoede en verpaupering. Het is de sociaal bewogen Johannes van den Bosch, die het plan opvat gezinnen, die door slechte omstandigheden zijn getroffen, op te vangen en te begeleiden en zo de kans te geven een beter bestaan op te bouwen. In 1818 wordt de eerste kolonie Frederiksoord gesticht, spoedig gevolgd door de koloniën Willemsoord, Wilhelminaoord en Boschoord. In totaal zijn in de koloniedorpen 430 koloniehuisjes gebouwd. Ook worden fabrieken, scholen en kerken gebouwd.

Overal uit het land zendt men gezinnen naar de koloniën en deze worden in voor die tijd ruime en goede woningen ondergebracht. Onder leiding van personeel van de Maatschappij van Weldadigheid worden de gronden in cultuur gebracht. De bedoeling is dat men zich uiteindelijk kan opwerken

tot vrijboer. Als deze status wordt bereikt, betekent dit dat men zelfstandig de boerderij kan beheren.

Onderwijs is binnen de Maatschappij in 1819 verplicht voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij bezoeken de dagscholen. Daarna zijn de kinderen verplicht nog enige jaren avondonderwijs te volgen.

Ten behoeve van de kolonisten zijn in de loop der jaren kerken gebouwd. In de beginperiode is de kerkgang zelfs verplicht en wordt hierop streng gecontroleerd. Gaat men niet naar de kerk, dan wordt dat met een boete bestraft.

De medische zorg voor de kolonisten wordt opgedragen aan een door de Maatschappij aangestelde geneesheer. In 1827 wordt een ziekenfonds opgericht en kolonisten betalen een halve cent contributie en hebben daardoor recht op medische verzorging.

Tot 1860 kent men binnen de Maatschappij een eigen munteenheid. Met deze koloniemunt kan men in de koloniewinkels alles kopen behalve sterke drank.

Mientje Hoogenkamp
bewoonster Rustoord 1

IK WOON HIER NOG HEERLIJK OP MEZELF

Mientje Hoogenkamp: 92 jaar en geboren en getogen in de Kolonie. Haar grootouders werden destijds 'opgezonden' vanuit Leiden. De familie bleek oppassend en hardwerkend. Ze konden in hun onderhoud voorzien en mochten blijven. En dat heeft Mientje gedaan. Ze woonde met haar Lammert op verschillende plaatsen in de Kolonie en streek met haar intussen overleden echtgenoot zo'n twintig jaar geleden neer in Rustoord. Ze woont er nu alleen in een royale eindwoning in een schitterend historisch pand. Het hoogtepunt van 2009 is voor haar de Vrije Kolonistendag. Ze is er de hele dag bij geweest en heeft genoten van de mensen en van het programma. "Ik woon hier machtig mooi en nog lekker op mezelf", besluit ze het gesprek.

Drankmisbruik heeft er toe geleid dat het gebruik van sterke drank voor de gehele kolonie verboden is.

In 1823 wordt gestart met de opvang van bedelaars, landlopers, vondelingen en weeskinderen. Daartoe worden in Ommerschans en Veenhuizen grote gestichten gebouwd: De Strafkoloniën.

In 1859 worden de strafkoloniën aan de Staat overgedragen en de Maatschappij gaat zich weer toeleggen op het werk in de vrije koloniën Frederiksoord, Willemsoord, Wilhelminaoord en Boschoord. Land- en bosbouw krijgen vanaf die tijd veel aandacht. De Maatschappij sticht zes grote boerderijen in haar gebied, waaronder Hoeve Prinses Marianne in Wilhelminaoord en Hoeve Koning Willem III in Frederiksoord.

In 1884 wordt in Frederiksoord een tuinbouwschool gesticht: De G.A. van Swieten Middelbare Tuinbouwschool. Een school die in het gehele land grote naamsbekendheid zal krijgen door haar goede opleiding.

Eind 2005 is de school in Frederiksoord na ruim 120 jaar tuinbouwonderwijs gesloten en overgeplaatst naar Meppel.

Met bejaardenzorg wordt in 1893 een aanvang gemaakt in een tweetal Rustoorden. Rustoord I voor de bejaarde echtparen en Rustoord II voor de weduwen en weduwnaars.

In 1965 wordt door de Maatschappij een nieuw verzorgingshuis "De Menning" in Wilhelminaoord gesticht. In 1986 wordt het verzorgingshuis in een zelfstandige stichting ondergebracht.

In 1950 wordt in Boschoord in Hoeve Boschoord een start gemaakt met de opvang van jonge mannen, die met de strafrechter in aanraking zijn geweest. In 1976 wordt Hoeve Boschoord verzelfstandigd en groeit uit tot een groot behandelinstituut voor Noord Nederland.

Tegenwoordig houdt de Maatschappij van Weldadigheid zich bezig met het beheren van ca. 1300 ha. cultuur- en bosgrond. De Maatschappij heeft 65 panden in bezit, waarvan er 30 op de Rijksmonumentenlijst staan. Onder deze monumenten bevinden zich Huis Westerbeek (het huidige kantoor), Hotel Frederiksoord, het Koloniekkerkje met een prachtig orgel, de Boschbouwschool, de Mandenmakerij (een voormalig

fabrieksgebouw), het schooltje aan de Oranjelaan, het schooltje in Boschoord, Hoeve Koning Willem III, Hoeve Prinses Marianne en een tiental koloniewoningen.

De geschiedenis van de Maatschappij van Weldadigheid leert, dat het geen gemakkelijke opgave is geweest om de verpauperde medemens de mogelijkheid te bieden om een nieuw, menswaardig bestaan op te bouwen. Voor deze taak is veel inzicht, kennis en geduld nodig geweest, maar bovenal veel geld. En daaraan heeft het de Maatschappij steeds ontbroken.

Cultureel erfgoed

Beschermd dorpsgezicht Frederiksoord- Wilhelminaoord.

Op 6 november 2009 heeft de Gemeente Westerveld voor het gebied Frederiksoord-Wilhelminaoord de status van “Beschermd Dorpsgezicht” verkregen. In het gebied Frederiksoord-Wilhelminaoord heeft de Maatschappij vele bezittingen, waaronder 32 Rijksmonumenten en 3 Provinciale monumenten.

De veelheid aan monumentale gebouwen en de ruimtelijke rechtlijnige structuur bepalen het historisch karakter van beide dorpen.

Deze erkenning wordt mede gezien als een opstap om samen met Veenhuizen, Ommerschans, Wortel en Merksplas (België) een plaats op de Unesco Werelderfgoedlijst te verkrijgen.

Aangewezen organisatie voor monumentenbehoud

De Maatschappij heeft eind 2009 een verzoek ingediend om de status van aangewezen organisatie voor Monumentenbehoud te verkrijgen. Organisaties, die meer dan 20 monumenten bezitten en professioneel en deskundig personeel in dienst hebben, kunnen de status van aangewezen organisatie verkrijgen.

De Maatschappij heeft al haar 32 monumenten in een separate Stichting Monumenten ondergebracht. Het enige doel van deze Stichting Monumenten is het in stand houden van monumenten. Hierdoor komen alle monumenten in aanmerking voor de Brim-regeling (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten) van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Na verkrijging van de status vallen ook woonhuizen en (woon)boerderijen onder deze regeling.

De status van “aangewezen organisatie” is in het voorjaar van 2010 verkregen.

Behoud restauratieambacht

Het afgelopen jaar tekende de Maatschappij van Weldadigheid samen met twee opleidingsinstituten, Drents Plateau en Het Drents Landschap een convenant dat voorziet in stage- en opleidingsmogelijkheden voor bouwvakkers in opleiding die zich in het specifieke restauratieambacht willen bekwamen. Zo wordt continuïteit in dit uitstervende ambacht gewaarborgd.

Boekje Steen in de vijver

Het boekje Steen in de vijver was in 2009 geheel uitverkocht. Er is besloten het boekje in 2009 opnieuw uit te geven. Het boekje, dat in beknopte vorm een goed beeld geeft over het ontstaan, groei en ontwikkeling van de Maatschappij van Weldadigheid, is in 1985 geschreven door de heer Bert Lambregts.

De tweede druk van het boekje is in 1996 uitgekomen. Het boekje is geactualiseerd en van nieuwe kleurenfoto's voorzien.

Het 1e exemplaar is op 1 november 2009 tijdens de Kolonistendag overhandigd aan kolonistennazaat mevrouw Jeltje van Nieuwenhoven die de openingshandeling verrichtte.

Gemeente Westerveld, culturele gemeente van Drenthe

De Provincie Drenthe heeft de gemeente Westerveld in 2009 aangewezen als culturele gemeente van Drenthe. Allerlei activiteiten hebben er door de gehele gemeente plaats gevonden. Het thema luidde “Duusternis en Laokeblad”. Duusternis staat voor de echt donkere nachten, zoals die in ons land bijna alleen nog in Westerveld voorkomen. Laokeblad is Zuidwest Drents voor de grote weegbree en bloeit van mei tot september: de periode waarin Westerveld de meeste toeristen ontvangt.

Museum De Koloniehof heeft hier op een goede wijze bij aan kunnen sluiten door hetzelfde thema te kiezen voor de expositie in de beeldentuin.

André Tempelaar, bestuurslid van de Maatschappij, opende de expositie in de beeldentuin op 25 april met een zeer toepasselijk, door hemzelf geschreven, gedicht.

Jan Piet van den Berg, beeldend kunstenaar, heeft voor Huis Westerbeek in Frederiksoord een kunstwerk van banken gemaakt,

voorstellende de bankencrisis. Het benodigde hout komt uit de bossen van de Maatschappij en is door de kunstenaar zelf geselecteerd en ter plekke verwerkt.

Ter gelegenheid van de afsluiting van het culturele jaar is in Frederiksoord op 1 november 2009 een Kolonistendag georganiseerd. Gemeente Westerveld, Drents Archief, de schrijver van het boek "De Proefkolonie", Wil Schackmann en de Maatschappij van Weldadigheid hebben het programma samengesteld.

De officiële opening door mevrouw Jeltje van Nieuwenhoven vond plaats in het congresgebouw Park Frederiksoord en is door vele belangstellenden bijgewoond. Via een uitgebreid onderzoek kunnen de namen van de kolonisten bovendien gekoppeld worden aan een hoevenummer. Veel nazaten willen graag weten waar hun voorouders hebben gewoond. Voor de koloniën, Frederiksoord en Wilhelminaoord, is dat nu mogelijk. De andere koloniën, waaronder Willemsoord en Boschoord, volgen in de loop van 2010. Verder werden er op de Kolonistendag goed bezochte lezingen verzorgd door Wil Schackmann met "Sex en liefde in de kolonie", Michiel Gerding met "Een kolonie....

want de wereld is maakbaar" en Thijs Rinsema met "Wie woonde precies waar in de kolonie?".

In het koetshuis bij Hotel Frederiksoord voerde toneelvereniging Erica een stuk op over de Raad van Tucht. Zo kregen de bezoekers inzicht in het strafsysteem uit de beginperiode om te trachten de kolonisten op het rechte pad te krijgen.

In Museum De Koloniehof werd een film vertoond met interviews van nazaten van kolonisten, die nu nog in het gebied wonen. Vanuit het museum kon men per (elektrisch aangedreven) tram een rondrit door het gebied Frederiksoord-Wilhelminaoord maken. Huis Westerbeek was geopend voor inschrijving in de registers van de koloniën. De paardentram fungeerde die dag als taxi in Frederiksoord. Gidsen van de Maatschappij gaven rondleidingen.

De Kolonistendag werd door ca. 5.000 mensen bezocht. De Maatschappij heeft veel positieve reacties ontvangen en volgens velen is een dergelijke dag voor herhaling vatbaar.

VEEL VERRASSENDER DAN WE HADDEN GEDACHT

Marja Cobussen
B&B deBakkerij

Ruim een jaar geleden startten Marja en Peter Cobussen hun Bed & Breakfast deBakkerij op een markant punt in Frederiksoord. "Eerlijk gezegd hadden we geen idee van het soort mensen dat onze B&B zou aantrekken" begint Marja het gesprek. "Gezien de opvallende en centrale ligging, rekenden we vooral op voorbijgangers, maar in de praktijk blijkt dat mensen heel bewust hun weg naar deBakkerij vinden. Ook komen mensen specifiek voor het gebied. Die hebben bijvoorbeeld Het Pauperparadijs van Suzanne Jansen, of de Proefkolonie van Wil Schackmann gelezen. Al met al zijn we heel gelukkig met onze beslissing in het diepe te springen. Het is veel verrassender dan we hadden gedacht".

Informatieborden - “Kijk op de kolonie”

In oktober 2009 zijn bij alle monumenten en op bijzondere karakteristieke plaatsen informatieborden geplaatst. Het gaat in totaal om veertig informatieborden. Op een informatiebord staat een foto van vroeger met een beschrijving van het pand of de locatie.

Op alle Rijks en Provinciale monumenten zijn speciaal voor de Maatschappij ontworpen schildjes aangebracht.

Ondernemer en kolonistennazaat Henry van de Most heeft symbolisch het ‘eerste’ bord tijdens de Kolonistendag onthuld.

In 2010 worden nieuwe fiets- en wandelroutes door het gebied van de Maatschappij aan deze borden gekoppeld. Bezoekers aan het gebied krijgen op deze manier waardevolle en zeer interessante informatie. Bovendien lenen deze routes zich voor educatieve doeleinden.

Het beheren en exploiteren van de bezittingen

Beheer bossen en terreinen

In de totale oppervlakte van de bossen en terreinen zijn geen wijzigingen opgetreden. De werkzaamheden in de bossen zijn volgens het beheerplan uitgevoerd.

Een ANWB Landgoedkamp is in het Sterrebos gehouden. Achtentwintig enthousiaste personen hebben zich onder andere ingezet voor:

- het vervangen van een brug over de Westerbeekslot
- het opsnoeien van wandelpaden
- een gedeelte van de Westerbeekslot uitbaggeren
- het opkronen van wandelpaden
- het herstellen van de wandelroutes

Over het gehele bezit van de Maatschappij zijn met een totale lengte van 11.340 meter zandwegen opnieuw geprofileerd en enkele knelpunten aangepakt.

Bureau Ecolan, een landschapsadviesbureau dat voorziet in werkervaringsplaatsen voor o.a. langdurig werklozen, is een reïntegratieproject gestart in Frederiksoord. Afwisselend wordt in de bossen van Staatsbosbeheer en de Maatschappij met ca. 8 personen gewerkt aan onderhoud in het groen. Afwisseling van werk is van belang voor het opleiden van deze personen.

De gedachte is om voor het jaar 2010 de activiteiten in het gebied van de Maatschappij uit te breiden. Deze activiteit past volledig in het Belvedere project "Erfgoed Westerbeekslot", waarover later meer.

Overleg met de Provincie Drenthe en andere betrokken partijen heeft opgeleverd dat een begin is gemaakt met de toekomstige Ecologische Verbindingszone tussen Boschoord en landgoed De Eese. Kleine projecten konden in 2009, na verkrijging van subsidie, al worden uitgevoerd onder leiding van de Bosgroep Noord-Oost Nederland.

Sietze Grave
vrijwilliger Monumentenzorg

EEN SCHAKELTJE TE MOGEN ZIJN...

“Na de gemeentelijke fusie, zo'n tien jaar geleden, kwam ik intensiever in aanraking met de Maatschappij van Weldadigheid en raakte meer en meer onder de indruk van het gebied. Na mijn pensionering heb ik met Jan Mensink gesproken om te kijken of ik als persoon een bijdrage zou kunnen leveren aan het instandhouden van met name de historische panden van de Maatschappij. Als voormalig technisch ambtenaar heb ik veel ervaring met monumentenzorg. Ik draag mijn steentje bij door bij restauratieplannen het tekenwerk en eventuele voor-ontwerpwerk voor mijn rekening te nemen. Het mooie aan dit werk is een schakeltje te mogen zijn, een bijdrage te kunnen leveren aan behoud van dit prachtige erfgoed voor de generaties na ons!”

Verpachte hoeven en landerijen

In de samenstelling van de verpachte hoeven en landerijen is geen verandering opgetreden. De nieuwe regionale veranderpercentages en regionormen voor pacht per 1 september 2009 zijn door de minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld.

De pachtverhogingen zijn fors en komen voort uit een door alle betrokken partijen opgesteld pachtstelsel. De verhogingen komen juist in een tijd van crisis en slechte marktprijzen voor zowel de veehouders als de akkerbouwers. Het bestuur heeft daarom besloten voor de hoevepachter eenmalig een reductie van 50% van de verhoging te verlenen voor de periode 1 november 2009 – 1 mei 2010.

Eind 2009 is door de Maatschappij een Landbouwwisie voor haar gebied opgesteld. De Maatschappij bezit nog 7 hoeven, waarvan 6 veeteeltbedrijven en 1 akkerbouwbedrijf. De Landbouwwisie is begin 2010 in het bestuur van de Maatschappij behandeld.

Akkerbouwbedrijf Maatschappij van Weldadigheid

Het akkerbouwbedrijf in eigen beheer en exploitatie bij de Maatschappij besloeg in 2009 ruim 100 ha.

De navolgende producten werden verbouwd: zetmeelaardappelen, suikerbieten, zomergerst en zomertarwe. Een tiental hectaren werd verhuurd aan een lelieteler.

De opbrengsten van aardappelen, bieten en zomergerst waren bijzonder hoog. De opbrengst van de zomertarwe was enigszins tegenvallend.

Met matige tot slechte prijzen viel, ondanks de hoge gewasopbrengsten, de netto opbrengst tegen. Niettemin kon het akkerbouwbedrijf met een positieve bijdrage aan het resultaat van de Maatschappij afsluiten.

Gebouwen

Het normale noodzakelijke onderhoud heeft aan de gebouwen plaatsgevonden. Hotel Frederiksoord is aan de buitenzijde geheel opgeknapt.

deBakkerij

Vanaf 1 mei is de voormalige bakkerij in Frederiksoord verhuurd als “bed and breakfast” en woning aan het echtpaar Cobussen. Ruim 300 gasten hebben in 2009 een overnachting in het fraaie pand geboekt.

Gastvrijheid en kwaliteit staan bij het echtpaar hoog in het vaandel.

Hotel Frederiksoord

De huurder van Hotel Frederiksoord is in maart 2009 in staat van insolventie terecht gekomen en is de huurovereenkomst beëindigd. Per 1 juli 2009 is een nieuwe huurder gevonden, die het interieur grondig heeft aangepakt. De keuken is compleet gerenoveerd en van nieuwe apparatuur voorzien.

De grote zaal en café werden geheel gerestyled en fungeren nu als brasserie en restaurant. De kamers wachten nog op een opknappbeurt en dat zal gebeuren nadat alle vergunningen daarvoor binnen zijn. Verhuurder en huurder zijn in gesprek om zaalruimte voor bruiloften, familiepartijen, cursussen etc. te creëren.

Restauratie koloniewoningen

Er is een begin gemaakt met de plannen voor restauratie van de woningen Kon. Wilhelminalaan 88 en Maj. Van Swietenlaan 7 te Frederiksoord. Deze woningen staan op de Rijksmonumentenlijst en zijn in het kader van het leegstand- en herbestemmingprogramma

van de Provincie Drenthe aangedragen bij het Drents Plateau.

Beide woningen zijn vrij van huur gekomen en moeten worden gerestaureerd en gemoderniseerd. Verhuur in de huidige toestand is niet mogelijk. Monumentenvergunning en bouwvergunning zijn/worden aangevraagd. Tevens zal de nodige aandacht worden besteed aan de inrichting van de tuinen/erven.

Koloniekerkje

De N.H. Gemeente Frederiksoord heeft sinds Pinksteren het kerkje niet meer in gebruik. De Maatschappij zoekt een nieuwe functie voor haar koloniekerkje. Eind 2009 is besloten de kerk per gebeurtenis te verhuren voor een proefperiode van twee jaar.

Het kerkje zal in ieder geval beschikbaar zijn voor rouw- en trouwdiensten en voor de bekende kolonieconcerten

Het dak van de kerk is onder handen genomen en van een nieuwe folie voorzien. De kerkdeuren zijn vernieuwd. Het orgel, eveneens Rijksmonument, wordt in 2010 en 2011 gerestaureerd. Bijdragen van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, VSB

Fonds en Prins Bernard Cultuurfonds zijn toegezegd.

Museum de Koloniehof

Het museum heeft in het culturele jaar van de Gemeente Westerveld meer bezoekers gehad dan in voorgaande jaren. Lag het aantal zo rond de 10.000 bezoekers in 2009 is de teller op ca. 13.000 bezoekers uitgekomen. Met name de georganiseerde activiteiten zoals de Koloniezomer- en Koloniewintermarkt, de Quiltdagen en de Kolonistendag hebben een positieve bijdrage geleverd. Het aantal bezoekers met een Museumjaarkaart was hoger dan voorgaande jaren.

De verkoop van streekproducten liep boven verwachting en zal nog verder worden uitgebreid. In 2010 zal een haalbaarheidsonderzoek worden gestart naar "De Koloniehof nieuwe stijl".

Het bestaande concept is sterk verouderd en toe aan vernieuwing. Programmatische en inhoudelijke vernieuwing is noodzakelijk om in de toekomst bezoekers te blijven trekken.

BELVEDEREREPROJEKT

Eind 2007 hebben de Provincie Drenthe, de Gemeente Westerveld en de Maatschappij een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor het verder ontwikkelen van het Uitvoeringsplan Belvedereproject Frederiksoord-Wilhelminaord-Boschoord. Naar aanleiding van de uitgebrachte gebiedsvisie "Een monument in beweging" is besloten de plannen nader uit te werken.

Projectleider

Voor het project is in september 2007 een projectleider aangesteld door de drie betrokken partijen. In 2009 is de overeenkomst met de projectleider verlengd tot september 2011. Procedures en vernieuwen van bestemmingsplannen nemen meer tijd in beslag dan was voorzien.

Werkgroep Wonen

Een werkgroep Wonen heeft zich gebogen over de plannen voor het herbouwen van koloniewoningen in het gebied. De Werkgroep heeft de Stuurgroep geadviseerd om 64 koloniewoningen in het gebied te herbouwen.

Structuur van bebouwing, wegen en lanen wordt met het terugbouwen van de koloniewoningen hersteld. De Stuurgroep heeft het advies met een opmerking van de Provincie Drenthe met betrekking tot de Hooiweg (noord) overgenomen. De Provincie stelt dat de Hooiweg pas aan de orde komt als andere locaties zijn ingevuld.

Verplaatsing pachtbedrijf

In het kader van 'rood voor rood' (voor hetgeen gesloopt wordt, mag woningbouw in de plaats komen) is een agrarisch bedrijf uit het dorp Wilhelminaord verplaatst naar een locatie buiten het dorp. Alle schuren en loodsen op de locatie zijn gesloopt en het terrein is gesaneerd.

Een nieuwe invulling op de locatie bleek niet gemakkelijk. Gemeente, Provincie, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Maatschappij zijn uiteindelijk tot een compromis gekomen. Gedeeltelijk wordt invulling gegeven op de locatie aan de M.A. van Naamen van Eemneslaan en gedeeltelijk aan de Vaartweg. Aan de M.A. van Naamen van Eemneslaan

ERFGOED WESTERBEEKSLOOT

Kolonie Belvedereproject

komen vier locaties voor woningbouw in de vrije sector en aan de Vaartweg komen zes starterswoningen.

Met deze invulling wordt voldoende compensatie verkregen voor het verplaatsen van het agrarisch bedrijf.

Gratis verf actie koloniewoningen

Op initiatief van de Maatschappij werd gratis vakverf ter beschikking gesteld aan de eigenaren van koloniewoningen in Frederiksoord, Wilhelminaord en Boschoord. Ongeveer twintig huiseigenaren hebben enthousiast gereageerd.

Twee regionale schildersbedrijven, de HJL Groep uit Wapserveen en Kranendonk Schilders uit Noordwolde en de producent van Edel Standverf hebben de actie ondersteund. De kleurstelling van de kenmerkende lintbebouwing wordt op deze manier weer in originele staat terug gebracht.

VOORTBESTAAN ERFGOED VEILIGSTELLEN

"Toen de offerteaanvraag voor het projectleiderschap bij Interra binnenkwam dacht ik maar één ding: dit is voor mij, dit wil ik doen. Ik woon al meer dan tien jaar met veel plezier in deze omgeving. De grootste uitdaging is om het gebied zónder investeringen van buitenaf kostendekkend overeind te houden. De ontwikkeling van de Koloniewoning van de Toekomst spreekt mij in het bijzonder aan. De uiterlijke verschijningsvorm is weliswaar modern, maar verwijst heel duidelijk naar de koloniewoning van weleer. Het concept is dermate duurzaam dat met een kleine extra investering de woning energieneutraal kan functioneren. Een ander aantrekkelijk punt is de modulaire opbouw van het concept, zodat op maat en levensloop bestendig gebouwd kan worden. We hebben ons dan ook niet verbaasd over de grote belangstelling voor deze woningen, met name uit de regio".

Werner Brouwer
Belvedereprojectleider

Koloniewoning van de toekomst

Na goedkeuring van het Bestemmingsplan Beschermd Dorpsgezicht Frederiksoord-Wilhelminaoord wordt gestart met de herbouw van koloniewoningen in het gebied van de Maatschappij.

De koloniewoning van de toekomst is met een team van specialisten ontworpen en is zeer duurzaam en eveneens levensloopbestendig. Toepassing van moderne materialen en energiebesparende technologie leveren een

hypermoderne, energiezuinige woning op. De koloniewoning van de toekomst is standaard voorzien van een warmtepomp, een zonneboiler en zonnepanelen. Het energiegebruik kan door extra maatregelen tot neutraal gereduceerd worden.

Naar verwachting kunnen de eerste kavels eind 2010 worden uitgegeven.

Residence Frederiksoord

Voor de ontwikkeling van zorgappartementen en een zorghotel op de voormalige locatie van de Tuinbouwschool gaat het bestemmingsplan Residence Frederiksoord in procedure.

Vanaf 2005 is het voormalige complex van de Tuinbouwschool niet meer in gebruik. Een brede werkgroep heeft zich bezig gehouden met de invulling op deze locatie, hetgeen geleid heeft tot een compromis waarbij de gebouwen in een "regel" worden gebouwd. Op deze wijze kan ook het Inforium, dat omgebouwd zal worden tot zorghotel, in het lint worden betrokken.

De realisatie van het plan zal het gebied ongeveer 120 arbeidsplaatsen opleveren.

Frederiksoord en Veenhuizen

In 2009 heeft Veenhuizen zich aangemeld om in aanmerking te komen op de Werelderfgoedlijst te worden geplaatst. Naar verwachting, mede door het verkrijgen van de status van Beschermd Dorpsgezicht, zal Frederiksoord zich hierbij in 2010 aansluiten.

Samenwerking tussen het Gevangenis-museum en museum De Koloniehof wordt in 2010 verder aangehaald. Gesproken wordt over de haalbaarheid van een "Pauperpad" tussen Frederiksoord en Veenhuizen om daarmee een beleefbare verbinding tussen de beide koloniën tot stand te brengen.

Drents Plateau, Drents Archief, Frederiksoord, Veenhuizen en Ommerschans zijn in gesprek om een nieuw educatief programma, "Koloniegame", voor het Voortgezet onderwijs te realiseren.

Communicatie

In mei 2009 is een extern communicatiemedewerker aangesteld voor het project Erfgoed Westerbeeksloot. De communicatiemedewerker draagt zorg voor de informatievoorziening vanuit het project en tevens voor de informatievoorziening voor de Maatschappij van Weldadigheid.

John Mensink
pachter

MEER RUIMTE, MEER MOGELIJKHEDEN

Pachter John Mensink verhuisde met zijn bedrijf en gezin van 'hartje' Wilhelminaoord naar een royale huiskavel in het buitengebied aan de rand van de kolonie. Hij is goed voor de bewerking van een kleine 70 hectare, waarbij hij ook nog gedeeltelijk het loonwerk voor het landbouwbedrijf van de Maatschappij voor zijn rekening neemt.

“Wij zaten daar nog helemaal niet zo tegen onze zin hoor”, opent hij het gesprek. “Maar aan de andere kant is deze situatie, met alle ruimte om je heen natuurlijk wel praktischer. De Maatschappij kwam met het verhuisvoorstel, omdat er een hoeve vrij zou komen en onze oude plek bestemd kon worden voor woningbouw. Alles met elkaar brengt het weliswaar nieuwe investeringen met zich mee, maar biedt de situatie ook meer mogelijkheden voor de toekomst.”

ORGANISATIE

Bestuur

mr. C.J.B. Ebeling, voorzitter
drs. K.C. Boer, vicevoorzitter
mr. H.J. Wemekamp, secretaris/penningmeester
mevrouw drs. L.F.E. Eschauzier-van den Bosch, lid
mr. J.W. Soppe, lid
drs. A.F. Tempelaar, lid
ing. C.J. Vellinga, lid
mr. drs. E.C.M. Wagemakers, lid

De dagelijkse leiding van de organisatie is in handen van directeur Jan Mensink bijgestaan door zijn staf.

Het Bestuur van de Maatschappij bestaat op dit moment uit acht leden. De bestuursleden worden voor een periode van vijf jaar benoemd en treden af volgens een door het bestuur opgesteld rooster. Een aftredend lid is terstond herkiesbaar. Voorzitter, vicevoorzitter en secretaris/penningmeester vormen het dagelijks bestuur van de stichting. Bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden, maar hebben wel recht op een onkostenvergoeding voor de door hen in de uitvoering van hun functie gemaakte kosten. Het dagelijks bestuur vergadert vier maal per jaar en het bestuur drie maal.

EN MEDEWERKERS

Medewerkers

Jan Mensink, directeur
Jacob Kruijer, opzichter
Ninette Jager-From, administratie/secretariaat
Wollie de Lange-Prikken, administratie/secretariaat
Bert Kruijer, medewerker buitendienst
Aaldert Post, medewerker buitendienst
Hilda Groen-van Luik, coördinator/gastvrouw
Tineke Brinkman-Koopmans, gastvrouw
Trijntje Potiek-Klijnstra, gastvrouw
Inge Westerhof-Otten, gastvrouw
Janine Jelier, oproepkracht
Patty Vogelzang, oproepkracht

Medewerkers fulltime:	4
medewerkers parttime:	6
medewerkers oproep:	2
ziekterverzuim:	1,9%
aantal fte's:	6,4

Vrijwilligers

Veel toegewijde vrijwilligers verlenen hun diensten, zowel voor de Maatschappij als voor museum De Koloniehof. De werkzaamheden van vrijwilligers bestaan o.a. uit: het houden van inleidingen, rondleidingen door het museum, invoeren van kolonistengegevens in de computer, het verzorgen van de voorbeeldakkertjes op het terrein, medewerking in de streekproductenwinkel en bij de horeca, het verlenen van allerlei hand- en spandiensten bij activiteiten.

Activiteiten in 2009 waarbij vele vrijwilligers medewerking hebben verleend, zijn: De Koloniezomermarkt, de tentoonstelling “Quiltsporen door de kolonie”, de Kolonistendag en de Koloniewintermarkt.

Zonder deze gemotiveerde vrijwilligers - 37 personen in totaal - zouden deze activiteiten niet mogelijk zijn.

Cijfers en feiten 2009

Grondgebruik (in ha.):

bos en natuur	748
landbouw verpacht	370
landbouw eigen gebruik	108
erfpacht	47
bebouwing, wegen en sloten	35
totaal	1.308

Bossen:

gekapt hout (FSC gecertificeerd)	3.967 m ³
zandwegen geprofileerd	11.340 m ¹

Personele bezetting in 2009:

bestuur	8
medewerkers	10
vrijwilligers	37

Gebouwen: monument geen monument

woningen	20	29
boerderijen	2	5
gebouwen eigen gebruik	3	-
overige gebouwen	5	1
overige monumenten (geen gebouw)	30	35
	2	

Financiën: 2008 2009

Ontvangsten	€ 1.185.727	€ 1.204.094
Uitgaven	€ 1.182.205	€ 1.150.841
Resultaat	€ 3.522	€ 53.253

De Koloniehof

	2005	2006	2007	2008	2009
aantal bezoekers	11.340	11.220	10.040	12.220	12.860
begunstigers	206	220	210	222	242
bezoekers Kolonistendag	-	-	-	-	± 5.000

Colofon

Uitgave van
Stichting Maatschappij van Weldadigheid

Directeur
Jan Mensink

Tekst
Jan Mensink

Tekstcorrectie
Wollie de Lange
Jan Jansen

Idee en productie
Tineke Dekker

Fotografie
Archief Maatschappij van Weldadigheid,

Ontwerp en uitvoering
Baski Grafisch Ontwerp

Druk
Drukkerij Kleen, Meppel

Maatschappij van Weldadigheid

Majoor van Swietenlaan 28

8382 CG Frederiksoord

0521 381225

info@mwwfrederiksoord.nl

www.mwwfrederiksoord.nl